

**БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААН, СПОРТЫН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛИЙН АГУУЛГА**

2023 оны 06 дугаар сарын 27-ны өдөр, Мягмар гараг

<i>Хуралдааны тэмдэглэлийн агуулга</i>	<i>0</i>
<i>Хуралдааны товч тэмдэглэл:</i>	<i>1-34</i>
<i>Хуралдааны дэлгэрэнгүй тэмдэглэл:</i>	<i>35-73</i>
<hr/>	
<i>1. Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл /Засгийн газар 2021.06.24-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн, эцсийн хэлэлцүүлэг/</i>	<i>36-44</i>
<i>2. Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Засгийн газар 2022.08.30-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/</i>	<i>44-54</i>
<i>3. Боловсролын ерөнхий хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Дээд боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл /Засгийн газар 2021.06.24-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/</i>	<i>54-73</i>

ХУРАЛДААНЫ ТОВЧ ТЭМДЭГЛЭЛ

Хоёр.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Засгийн газар 2022.08.30-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/

Хэлэлцэж буй асуудалтай холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүн, Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд Л.Энх-Амгалан, Боловсрол, шинжлэх ухааны дэд сайд Г.Ганбаяр, Боловсрол, шинжлэх ухааны яамны Дээд болон мэргэжлийн боловсролын бодлогын газрын дарга Х.Тамир, мөн яамны Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын хэлтсийн дарга А.Халиунаа, Боловсролын бодлого, төлөвлөлтийн газрын даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч А.Цолмон, мөн газрын шинжээч Ж.Нарантуяа, Хууль, эрх зүйн хэлтсийн ахлах

шинжээч Ч.Баярмаа, Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын орон тооны бус зөвлөх Д.Билгүүдэй, Боловсролын судалгааны үндэсний хүрээлэнгийн секторын эрхлэгч У.Туяа, Шинжлэх Ухааны академийн Философийн хүрээлэнгийн эрдэм шинжилгээний ажилтан Ш.Ариунаа, Монголын хувийн хэвшлийн бага, дунд сургуулиудын холбооны тэргүүн Н.Номин, Хувийн цэцэрлэгийн үүсгэн байгуулагчдын холбооны тэргүүн А.Цэнгэл, “Бүх нийтийн боловсролын төлөө” Иргэний нийгмийн үндэсний эвслийн ерөнхий зохицуулагч Д.Тунгалаг нар оролцов.

Хуралдаанд Улсын Их Хурлын Тамгын газрын Хууль, эрх зүйн газрын Зөвлөхүүдийн албаны зөвлөх Р.Болормаа, мөн газрын Байнгын хорооны асуудал хариуцсан хэлтсийн Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороо хариуцсан ахлах зөвлөх Л.Лхагвасүрэн нар байлцав.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.10-т заасны дагуу Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэв.

Хуулийн төслийн 1, 20 дугаар зүйлүүдтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Туваан, Г.Мөнхцэцэг нарын тавьсан асуултад Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд Л.Энх-Амгалан хариулж, тайлбар хийв.

Ажлын хэсгээс гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулав.

Г.Мөнхцэцэг: Ажлын хэсгийн гаргасан, 1.Төслийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.4 дэх заалтын “ахисан түвшний чадамжийг” гэснийг “чадамжийг” гэж, 3.1.9 дэх заалтын “богино хугацааны сургалтыг” гэснийг “сургалтыг” гэж, 3.1.11 дэх заалтын “өмнө эзэмшсэн мэдлэг” гэснийг “эзэмшсэн мэдлэг, ур чадвар” гэж, “мэдлэг, ур чадварыг” гэснийг “чадамжийг” гэж өөрчилж, 3.1.12 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“3.1.12.“дадлагажуулагч” гэж суралцагчийг үйлдвэрлэлийн орчинд дагалдуулан сургах, ур чадвар эзэмшүүлэх үүрэг бүхий, арга зүйн сургалтад хамрагдсан ажилтныг” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

2.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“4.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын зорилго нь нийгмийн хөгжил, эдийн засгийн бүтээмжийг дэмжих, хөдөлмөрийн зах зээл, ур чадварын эрэлт, шаардлагад нийцсэн мэргэжлийн ур чадвар бүхий иргэн бэлтгэж, мэргэшлийн түвшин ахиулах, тасралтгүй хөгжих хэрэгцээг хангахад оршино.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 3
Бүгд: 9
66.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

3.Төслийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2, 5.1.3 дахь заалт, 5.1.4 дэх заалтын "нийгмийн" гэснийг тус тус төслөөс хасаж, доор дурдсан агуулгатай 5.1.5, 5.1.6 дахь заалт нэмэх:

“5.1.5.хөгжлийн бодлогод нийцсэн байх;

5.1.6.хөдөлмөр эрхлэлт, ур чадварын хөгжлийг дэмжсэн байх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 2
Бүгд: 9
77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

4.Төслийн 6 дугаар зүйлийн 6.7 дахь хэсгийн “6.3,” гэснийг төслөөс хасаж, 6.2 дахь хэсгийн “бие даан ажил” гэснийг “хувиараа” гэж /цаашид тохиолдол бүрд/, 6.5 дахь хэсгийн “хэмжих ба багц цагийг дараагийн түвшний боловсролд тооцож дүйцүүлнэ” гэснийг “тооцох бөгөөд дараагийн боловсролын түвшинд дүйцүүлнэ” гэж, 6.6 дахь хэсгийн “багц цаг” гэснийг “Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын багц цаг” гэж, 6.8 дахь хэсгийн “ажил олгогчийн” гэснийг “түншлэлийн” гэж өөрчилж, 6.14 дэх хэсгийн “тусгай” гэснийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 2
Бүгд: 9
77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

5.Төслийн 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн "тавигдах" гэснийг "тавих нийтлэг" гэж өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 2
Бүгд: 9
77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

6.Төслийн 8 дугаар зүйлийн гарчгийн “Үнэлгээ, баталгаажуулалт” гэснийг “Чанарын баталгаажуулалт” гэж, 8.2 дахь хэсгийн “Хүний өмнөх мэдлэг, ур чадвар, чадамжийг” гэснийг “Эзэмшсэн мэдлэг, ур чадварыг” гэж өөрчилж, 8.1 дэх хэсгийн "суралцагч" гэсний өмнө "мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын" гэж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 8.3, 8.4, 8.5, 8.6, 8.7 дахь хэсгийг нэмэх.

“8.3.Мэргэжлийн сургалтын байгууллагын төгсөгчийн чадамжийг үнэлэх, баталгаажуулах, гэрчилгээжүүлэх журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

8.4.Магадлан итгэмжлэлийг Боловсролын ерөнхий хуулийн 17.9-д заасан байгууллага мөн хуулийн 30.1.12-т заасан журмын дагуу хэрэгжүүлнэ.

8.5.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагыг таван жил тутам магадлан итгэмжилнэ.

8.6.Боловсролын ерөнхий хуулийн 29.1.8-д заасан мэргэжлийн болон техникийн боловсролын эрэлттэй, тэргүүлэх мэргэжлийн хөтөлбөрийг заавал магадлан итгэмжилнэ.

8.7.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага Боловсролын ерөнхий хуулийн 40.7-д заасны дагуу дотоод чанарын баталгаажуулалтыг хэрэгжүүлнэ.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

7.Төслийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн “түвшинтэй” гэснийг “ангилалтай” гэж, 9.14 дэх хэсгийн “дадлагын баазад” гэснийг “чадамжийн төв, дадлагын баазад” гэж, 9.15 дахь хэсгийн “төв, бааз, аж ахуй” гэснийг “чадамжийн төв, дадлагын бааз, туслах аж ахуй” гэж өөрчилж, 9.12, 9.13 дахь хэсгийг нэгтгэн доор дурдсан агуулгатай 9.12 дахь хэсэг болгон өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 9.17 дахь хэсэг нэмэх:

“9.12.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага харьяалалдаа чадамжийн төв, салбар дундын дадлагын бааз, гарааны компани, бизнес инкубатор төв, туслах аж ахуйтай байж болно.

9.17.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага дотуур байртай байж болно. Дотуур байрын орчин, үйлчилгээний стандарт, техникийн зохицуулалтыг Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуульд заасны дагуу баталж мөрдөнө.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

8.Төслийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.2 дахь заалтын “чанартай” гэснийг “Боловсролын ерөнхий хуулийн 30.1.31-д заасан журмын дагуу” гэж, 10.1.3 дахь заалтын “байгууллагаар дамжуулан” гэснийг “энэ хуулийн 9.12-т заасан байгууллагаар дамжуулан” гэж, 10.1.8 дахь заалтын “гэрээ хэлэлцээр байгуулах” гэснийг “хамтран ажиллах” гэж, 10.1.9 дэх заалтын “туслах /дэмжлэг үзүүлэх/” гэснийг “дэмжлэг үзүүлэх” гэж өөрчилж, 10.1.3 дахь заалтын "судалгаа хийх" гэсний дараа "зөвлөн туслах" гэж, 10.1.10 дахь заалтын "хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлагад нийцсэн" гэсний дараа "байгаль орчинд ээлтэй, жендэрийн мэдрэмжтэй, хүртээмжтэй" гэж /цаашид тохиолдол бүрд/ нэмж, 10.1.4 дэх заалтыг төслөөс хасаж, 10.1.5 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, төсөлд 10.1.12 дахь заалт нэмэх:

“10.1.5.эзэмшсэн мэдлэг, ур чадварын үнэлгээг түншлэгч талтай хамтран зохион байгуулах;

10.1.12.түншлэлийг хэрэгжүүлэх.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

9.Төслийн 11 дүгээр зүйлийн 11.3 дахь хэсгийн "63.1, 63.2, 63.3 дахь заалтад" гэснийг "63 дугаар зүйлд заасныг" гэж өөрчилж, төслөөс 11.6 дахь хэсгийн “хяналт тавьж,” гэснийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	3
Бүгд:	9

66.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

10.Төслийн 12 дугаар зүйлийн 12.3, 12.5, 12.6 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, доор дурдсан агуулгатай 12.9 дэх хэсэг нэмэх:

“12.9.Дээд боловсролын тухай хуулийн 5.8-д заасан шаталсан сургалттай хөгжмийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын элсэгчид энэ хуулийн 12.1, 12.2 дахь хэсэг хамаарахгүй.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

11.Төслийн 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх хэсгийн “хөтөлбөрийг эзэмшсэн иргэнд” гэснийг “байгууллагыг төгсөгчид” гэж, 13.2 дахь хэсгийн "Иргэний албан бус боловсрол, амьдралын орчинд суралцаж эзэмшсэн чадамжийг" гэснийг "эзэмшсэн мэдлэг, ур чадварыг" гэж, мөн хэсгийн "13.1.1, 13.1.2" гэснийг "13.1" гэж өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

12.Төслийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2 дахь хэсгийн “5” гэснийг “3” гэж, 14.3 дахь хэсгийн “дээд түвшний чадамжтай” гэснийг “өндөр ур чадвартай” гэж, 14.2, 14.3 дахь хэсгийн “багшлах эрхтэй” гэснийг “багшлах эрхийн гэрчилгээтэй” гэж өөрчилж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 14.4 дэх хэсэг нэмэх:

“14.4.Багшийн мэдлэг, ур чадварын үнэлгээг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, мэргэжлийн холбоо, ажил олгогч, сургалтын байгууллагатай хамтран дөрвөн жил тутам зохион байгуулна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 2
Бүгд: 9
77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

13.Төслийн 16 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 16.1.3 дахь заалт нэмэх:

“16.1.3.мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн захирал, сургалтын менежер, нийгмийн ажилтан, дотуур байрын багш, арга зүйч, номын санч, эмч, хоол зүйч, тогооч, сэтгэл зүйч, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн мэргэжилтэнд эхний тав дахь жил болон дараагийн гурав дахь жил тутамд нэг удаа зургаан сарын үндсэн цалинтай нь тэнцэх хэмжээний мөнгөн тэтгэмжийг ажиллаж байгаа боловсролын сургалтын байгууллагаас олгох.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 2
Бүгд: 9
77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

14.Төслийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.1 дэх заалтын “хангагдсан” гэсний дараа “байгаль орчинд ээлтэй, жендэрийн мэдрэмжтэй, хүртээмжтэй” гэж, 17.2.1 дэх заалтын “сургалтын байгууллагын” гэсний өмнө “үйлдвэрлэлийн болон” гэж нэмж, 17.1.6 дахь заалтын “11.4” гэснийг “11.3” гэж, 17.2.5 дахь заалтын “явцад” гэснийг “үед” гэж өөрчилж, 17.2.1 дэх заалтын “байгууллагын” гэснийг, 17.2.3 дахь заалтыг төслөөс тус тус хасаж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 17.3, 17.4 дэх хэсэг нэмэх:

“17.3.Суралцагч элссэн хөтөлбөрөөр суралцах хугацаандаа тухайн чиглэлийн мэргэжлийн бусад хөтөлбөрт суралцаж, хос мэргэжил эзэмшиж болно.

17.4.Суралцагч энэ хуулийн 17.3-т заасан ижил чиглэлийн мэргэжлийн хөтөлбөрт хамрагдах тохиолдолд сургалтын төлбөр төлөх бөгөөд тэтгэлгийг давхардуулан олгохгүй.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 2
Бүгд: 9
77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

15.Төслийн 19 дүгээр зүйлийн 19.2.1 дэх заалтын “боловсруулахад оролцох” гэсний дараа “санал болгох” гэж, 19.3.6 дахь заалтын “дадлага сургалтыг” гэсний дараа “байгаль орчинд ээлтэй, жендэрийн мэдрэмжтэй, хүртээмжтэй” гэж нэмж, 19.3.7 дахь заалтын “дадлагажуулагч багшаар” гэснийг “дадлагажуулагчаар” гэж өөрчилж, 19.3.13 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 19.4, 19.5, 19.6 дахь хэсэг нэмэх:

“19.3.13.дагалдан суралцагчид Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 63 дугаар зүйлд заасны дагуу цалин хөлс олгох.

19.4.Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн 15.1.4, 15.1.5, 15.1.6, 15.1.9-д заасан зардал, дэмжлэг, хандивыг албан татвар ногдох орлогоос хасагдах зардалд тооцуулж болно.

19.5.Аж ахуйн нэгж, байгууллага нь эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний онцлогоос хамааран мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих санд энэ хуулийн 22.1-д заасан Зөвлөлийн тогтоосон хувь хэмжээгээр санхүүгийн дэмжлэг үзүүлнэ.

19.6.Хосмог сургалт зохион байгуулсан тохиолдолд ажил олгогчоос болон ажилтнаас төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэлийг Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 63.3-т заасны дагуу Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас төлнө.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

16.Төслийн 20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсэг, 20.2.1 дэх заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 20.2.4 дэх заалт нэмэх:

“20.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын мэдээллийн санг Боловсролын ерөнхий хуулийн 48.9-д заасан журмын дагуу бүрдүүлж, ажиллуулна.

20.2.1.хөдөлмөрийн зах зээл дэх ур чадварын эрэлт, нийлүүлэлт, төгсөгчийн хөдөлмөр эрхлэлт, мөшгөх судалгаа, ажил олгогчийн сэтгэл ханамжийн судалгааны мэдээлэл;

20.2.4.мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын чадамжийн болон үнэлгээний мэдээлэл.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

17.Төслийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“21.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын удирдлага нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.1-т заасан удирдлагын тогтолцооноос бүрдэнэ.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

18.Төслийн 22 дугаар зүйлийн “Үндэсний зөвлөл” гэснийг “Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын зөвлөл” гэж, 22.1 дэх хэсгийн “Үндэсний зөвлөл” гэснийг “мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын зөвлөл /цаашид “зөвлөл” гэх/” гэж, 22.2 дахь хэсгийн “төрийн захиргааны байгууллага” гэснийг “төрийн захиргааны төв байгууллага” гэж, мөн хэсгийн “бүрдэнэ” гэснийг “бүрдсэн нийт 15 гишүүнтэй байна” гэж, 22.3, 22.5 дахь хэсгийн “Засгийн газар” гэснийг “Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.4-т заасан Үндэсний зөвлөл” гэж, 22.6 дахь хэсгийн “Засгийн газарт” гэснийг “Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.4-т заасан Үндэсний зөвлөлд” гэж өөрчилж, төслийн 22.9.5 дахь заалтын “засгийн” гэсний дараа “эрэлттэй болон” гэж нэмж, 22.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“22.4.Зөвлөлийн даргыг гишүүдийн олонхын саналаар томилогдсон этгээд хэрэгжүүлнэ.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

19.Төслийн 23 дугаар зүйлийн 23.1.8 дахь заалтын “их сургууль, дээд сургуулийн” гэснийг “дээд боловсролын сургалтын байгууллагын” гэж өөрчилж, 23.1.4, 24.1.7 дахь заалтын “тусгай” гэснийг, 23.1.8 дахь заалтын “энгийн” гэснийг, мөн зүйлийн 23.1.9 дэх заалтыг хасаж, доор дурдсан агуулгатай 23.1.10 дахь заалт нэмэх:

“23.1.10.төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын захирлыг сонгон шалгаруулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батлах.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

20.Төслийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсгийн “хүрээнд” гэсний дараа “Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна” гэж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 24.1.7, 24.1.8 дахь заалт, 24.2 дахь хэсэг нэмэх.

“24.1.7.багш, ажилтны мэргэжлийн хөгжлийн үйл ажиллагааг түншлэгч талуудтай хамтран зохион байгуулах;

24.1.8.багш, ажилтны мэргэжлийн зэрэг олгох, ахиулах, сунгах.

24.2.Энэ хуулийн 24.1.7-д заасан чиг үүргийг Засгийн газрын тухай хуулийн 19.1-д заасан байгууллагаар гэрээний үндсэн дээр гүйцэтгүүлж болно.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	3

Бүгд: 9
66.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

21.Төслийн 25 дугаар зүйлийн “25.2.1-25.2.10” дахь заалтын дугаарлалтыг “25.1.1-25.1.10” гэж өөрчилж, мөн зүйлийн, 25.2.9 дэх заалтыг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 2
Бүгд: 9
77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

22.Төслийн 26 дугаар зүйлийн 26.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчилж, төсөлд 26.5.3, 26.5.4, 26.5.5, 26.5.6 дахь заалт, 26.7 дахь хэсэг нэмэх:

“26.4.Удирдах зөвлөл нь нийт арван нэгэн гишүүнтэй байх бөгөөд төрийн захиргааны төв байгууллагаас гурав, нутгийн захиргааны байгууллагаас гурав, тухайн сургалтын байгууллагын хамт олныг төлөөлөх нэг, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг төлөөлөх гурав, суралцагчийн нэг төлөөллөөс бүрдэнэ. Удирдах зөвлөлийн бүрэн эрхийн хугацаа дөрвөн жил байна.

26.5.3.мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын тухайн жилийн төсвийн төслийг хэлэлцэх, гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилтийн хуваарилалтыг батлах, үр дүн, чанар, гүйцэтгэлд хяналт тавих;

26.5.4.төсвийн хязгаарт нийцүүлэн мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын зохион байгуулалтын бүтэц, орон тооны дээд хязгаар, цалингийн санг тогтоох;

26.5.5.төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын захирлыг энэ хуулийн 23.1.10-т заасан журмын дагуу сонгон шалгаруулж, томилох, хууль тогтоомжид заасан үндэслэлээр чөлөөлөх;

26.5.6.боловсролын сургалтын байгууллагын захиралтай байгуулсан гэрээг дүгнэх.

26.7.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн удирдах зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн томилно.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 2
Бүгд: 9
77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

23.Төслийн 27 дугаар зүйлийн 27.2.1 дэх заалтын “бакалавр” гэснийг “магистр” гэж, 27.2.2 дахь заалтын “мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага” гэснийг “боловсролын сургалтын байгууллага” гэж, “10-аас” гэснийг “5-аас” гэж, “сургалтын менежер, арга зүйч, тэнхимийн эрхлэгчээр 4-өөс” гэснийг “удирдах албан

тушаалд гурваас” гэж өөрчилж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 27.5.12, 27.5.13, 27.5.14 дэх заалт нэмэх:

“27.5.12.гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилт, үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлогоос багш, ажилтныг урамшуулах, нийгмийн баталгааг хангах боломж, нөхцөлийг бүрдүүлэх;

27.5.13.Боловсролын ерөнхий хуулийн 12.9-д заасны дагуу багшийн мэргэжлийн хөгжлийн үйл ажиллагааг зохион байгуулах;

27.5.14.Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн 26.2-т заасны дагуу батлагдсан төсвийн 0.5 хувиас доошгүй хэмжээний хөрөнгийг хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн болон үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлого, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд зарцуулах.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	3
Бүгд:	9

66.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

24.Төслийн 28 дугаар зүйлийн 28.5 дахь хэсгийг төслөөс хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	3
Бүгд:	9

66.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

25.Төслийн 29 дүгээр зүйлийн 29.3.1 дэх заалтын “Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сан” гэснийг “Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас хуваарилсан хөрөнгө” гэж, 29.4.1 дэх заалтын “төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн, техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын” гэснийг “өмчийн хэлбэр үл харгалзан мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын” гэж өөрчилж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 29.3.3, 29.3.4 дэх заалт нэмэх:

“29.3.3.төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын өөрийн болон туслах үйл ажиллагааны орлогын тодорхой хувь;

29.3.4.энэ хуулийн 19.4-т заасны дагуу төвлөрүүлсэн хөрөнгө.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

26.Төслийн 33 дугаар зүйлийг төслөөс хасах;

27.Хуулийн төслийн хамт өргөн мэдүүлсэн Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг төсөл санаачлагчид буцаах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	2
Бүгд:	9

77.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж дууслаа.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.10-т заасны дагуу Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийг зүйл бүрээр хэлэлцэв.

1.Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2, 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж дууслаа.

2.Багшийн хөгжлийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2, 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж дууслаа.

3.Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж дууслаа.

4.Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2, 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж дууслаа.

5.Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж дууслаа.

6.Хөдөлмөрийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж дууслаа.

7.Хөдөлмөрийн эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай:

Төслийн 1, 2, 3, 4 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж дууслаа.

8.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай:

Төслийн 1, 2, 3, 4 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж дууслаа.

Байнгын хорооноос гарах санал, дүгнэлтийг Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Жаргалмаа Улсын Их Хурлын чуулганы нэгдсэн хуралдаанд танилцуулахаар тогтов.

Уг асуудлыг 16 цаг 23 минутад хэлэлцэж дуусав.

Боловсролын ерөнхий хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Төслийн хуулийн төслүүдийг зүйл бүрээр нь хэлэлцэнэ. Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн I дүгээр зүйл дээр асуулт саналтай гишүүн байна уу. Туваан гишүүн асуултаа асууя.

Ц.Туваан: Энэ дээр нэг товчхон ийм асуулт байгаа юм. Одоо энэ хөдөө орон нутагт мэргэжлийн боловсон хүчний дутагдал ихтэй байна. Тэр нь ялангуяа малын эмч, агроном, малын зоотехникч гэсэн ийм мэргэжилтэй хүмүүс маш дутагдалтай байна. Тэгэхээр энэ дээр өмнөх нийгэмд социалист нийгэмд гэдэг юм уу шийдэж байсан аргыг нь ингээд судлаад үзэхээр энэ ачааллыг дунд мэргэжлийн хүмүүс маш их үүрч байсан. Бараг 10 мэргэжилтний 8 нь ч юм уу дунд мэргэжилтний хүмүүс үүрч байсан юм байна лээ. Тэгэхээр бид нар энэ дандаа дээд мэргэжлийн буюу энэ их сургууль төгссөн бакалаврын зэрэгтэй малын эмч, зоо техникч, агроном гэж байхаар дунд мэргэжлийн хүмүүсээ өөрөөр хэлбэл сургах, тэднийг бас ажлын байраар хангах асуудал үүсээд байна л даа. Тэгэхээр энэ мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай энэ хууль дээрээ яг миний энэ ярьж байгаа дунд мэргэжилтэн гэж ярьдаг дундын зоо, агротехникч, малын бага эмч гэдэг шиг ийм хүмүүсийг сургах бодлого энэ МСҮТ энэ тэр дээр сургах ийм бодлого явж байгаа юу. Ер нь бас энийг далимдуулаад энэ чиглэлээр төгсөх суралцах хүмүүсээ энэ боловсролын зээлийн сангаар ч юм уу эс үгүй бол ямар нэгэн сувилагч нарт үзүүлж байгаа дэмжлэг шиг ийм төрлийн дэмжлэг ер нь байгаа юу гэсэн асуулыг асууя.

Г.Мөнхцэцэг: Туваан гишүүний асуултад Энх-Амгалан сайд хариулах уу. Энх-Амгалан сайдын микрофоныг өгье.

Л.Энх-Амгалан: Туваан гишүүн ээ, ер нь яг бид нарын өнөөдрийн энэ Боловсролын багц хуулиар өөрчлөгдөх гэж байгаа гол асуудал бол ерөөсөө энэ боловсролын тогтолцооны түвшин бүр маань улс орныхоо хөгжлийн эрэлт хэрэгцээг хангаж чаддаг ийм түвшнийг л бий болгох ёстой гэж харж бид нар энэ Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол тэгээд Дээд боловсролынхоо хуулийн хоорондын уялдааг хангаж л оруулж

ирж энэ эрх зүйн шинэчлэлтүүдийг хийх гэж байгаа юм.

Яг таны хөндсөн яг гол асуудал бол хөдөө аж ахуйн салбарт ажиллаж байгаа энэ ажилтнуудын зах зээл, эрэлт нийлүүлэлтэд нийцсэн ямархуу мэргэжлийн боловсролын болон техникийн боловсролын цаашиаа дээд боловсролын тогтолцоог яаж бий болгож, яаж тогтвортой авч явах вэ гэдэг дээр л бид нар энэ өөрчлөлтүүдийг хийж байгаа юм л даа.

Тэгэхээр бид нар яг энэ хууль батлагдаж гарснаар ерөнхийдөө энэ мэргэжлийн боловсролын болон дээд боловсролын гол зорилго бол яг энэ хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт нийлүүлэлт. Тэр тусмаа сүүлийн жилүүдэд дэлхий нийтээр ч ярьдаг болсон. Манайх ч бас нэлээн асуудалд бэрхшээлтэй, сорилттой тулгагдаж байгаа асуудал бол энэ ур чадварын эрэлт нийлүүлэлтийн асуудлууд байгаа юм. Тэгэхээр энэ ур чадварынхаа эрэлт нийлүүлэлтүүдийг бид нар ер нь энэ тогтолцоогоороо авч явъя. Тэгээд ер нь бол техникийн боловсрол, Мэргэжлийн боловсрол нь хөгжлийн бодлогод 1 дүгээрт нийцсэн байх ёстой. 2 дугаарт нь бол хөдөлмөр эрхлэлт ур чадварын хөгжлийг дэмжсэн ийм тогтолцоог л бид нар бий болгоё гэж харж байгаа юм.

Тэгээд яг энэ хөдөө аж ахуйн чиглэлийн мэргэжилтнүүдийг бэлтгэхэд бид нар энэ МСҮТ гэж байсныг бид нар Мэргэжлийн сургалт үйлдвэрлэлийн сургууль гэж статусыг нь нэлээн дээшлүүлж байгаа юм. Сургууль тэгээд цаашиаа коллеж. Тийм учраас хүүхэд бүхэн 12 дугаар анги төгсөж байгаа Бараг үндсэндээ 90% нь их, дээд сургууль руу ордог. Манайх чинь ийм буруу тогтолцоотой шүү дээ тийм ээ. Тэгэхээр өнөөдөр энэ Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын хууль гарснаар яг 10 дугаар анги 9 дүгээр ангиа төгсөөд 12 дугаар анги руугаа орж байгаа мэргэжлийн болон техникийн боловсрол

руугаа орж байгаа 9 10 дугаар анги руугаа орж байгаа ЕБС руугаа орж байгаа ахлах сургуулийн тогтолцоо, тэгээд тэр нь дээшийгээ шатлаад яаж дэвшээд явах вэ энэ хоорондоо кредитүүдээ яаж солилцоод явах вэ гэдэг асуудлуудыг нэлээн тийм уян хатан зохион байгуулж өгч байгаагаараа нэлээн онцлогтой хууль.

2 дугаар асуудал бол яг таны хөндсөн цаашидаа Монгол Улс тэргүүлэх болон эрэлттэй мэргэжлийнхээ жагсаалтуудыг баталдаг болъё. Энийгээ 2-3 жилийн турш шинэчилдэг болъё. Яг тэгээд эрэлттэй болон тэргүүлэх мэргэжлээр суралцаж байгаа яг МСҮТ-ийн суралцаж байгаа оюутнуудад төрийн ямар дэмжлэг байх юм, дээд боловсролд орж байгаа хүүхдүүд дээр яг төрийн ямар дэмжлэг байх юм бэ гэдгийг бид нар энэ хууль дээрээ зохицуулалт хийгээд, цаашидаа Боловсролын зээлийн сангаас энэ мэргэжлүүд дээр тэтгэлэг олгож сургадаг ийм зохицуулалтуудыг л нээж өгч байгаа юм.

Г.Мөнхцэцэг: Гишүүн асуулт асууж, хариулт авлаа. Санал гаргаагүй учраас санал хураахгүй. Дараа нь Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол сургалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 2 дугаар зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Мэргэжлийн болон сургалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын 3 дугаар зүйл дээр санал хураалт байгаа. Санал хураалтад оръё.

1.Төслийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.4 дэх заалтын “ахисан түвшний чадамжийг” гэснийг “чадамжийг” гэж, 3.1.9 дэх заалтын “богино хугацааны сургалтыг” гэснийг “сургалтыг” гэж, 3.1.11 дэх заалтын “өмнө эзэмисэн мэдлэг” гэснийг “эзэмисэн мэдлэг, ур чадвар” гэж, “мэдлэг, ур чадварыг” гэснийг “чадамжийг” гэж өөрчилж,

3.1.12 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“3.1.12.“дадлагажуулагч” гэж суралцагчийг үйлдвэрлэлийн орчинд дагалдуулан сургах, ур чадвар эзэмшүүлэх үүрэг бүхий, арга зүйн сургалтад хамрагдсан ажилтныг” гэж. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

2.Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“4.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын зорилго нь нийгмийн хөгжил, эдийн засгийн бүтээмжийг дэмжих, хөдөлмөрийн зах зээл, ур чадварын эрэлт, шаардлагад нийцсэн мэргэжлийн ур чадвар бүхий иргэн бэлтгэж, мэргэшлийн түвшин ахиулах, тасралтгүй хөгжих хэрэгцээг хангахад орино.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 66,7 хувиар дэмжигдлээ.

3.Төслийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2, 5.1.3 дахь заалт, 5.1.4 дэх заалтын “нийгмийн” гэснийг тус тус төслөөс хасаж, доор дурдсан агуулгатай 5.1.5, 5.1.6 дахь заалт нэмэх:

“5.1.5.хөгжлийн бодлогод нийцсэн байх;

5.1.6.хөдөлмөр эрхлэлт, ур чадварын хөгжлийг дэмжсэн байх.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

4.Төслийн 6 дугаар зүйлийн 6.7 дахь хэсгийн “6.3,” гэснийг төслөөс хасаж, 6.2 дахь хэсгийн “бие даан ажил” гэснийг “хувиараа” гэж /цаашид тохиолдол бүрд/, 6.5 дахь хэсгийн “хэмжих ба багц цагийг дараагийн түвшний боловсролд тооцож дүйцүүлнэ” гэснийг “тооцох бөгөөд дараагийн боловсролын түвшинд дүйцүүлнэ” гэж, 6.6 дахь хэсгийн “багц цаг” гэснийг “Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын багц цаг” гэж, 6.8 дахь хэсгийн “ажил

олгогчийн” гэснийг “түншлэлийн” гэж өөрчилж, 6.14 дэх хэсгийн “тусгай” гэснийг хасах. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

5.Төслийн 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн “тавигдах” гэснийг “тавих нийтлэг” гэж өөрчлөх. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

6.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 8 дугаар зүйлийн гарчгийн “Үнэлгээ, баталгаажуулалт” гэснийг “Чанарын баталгаажуулалт” гэж, 8.2 дахь хэсгийн “Хүний өмнөх мэдлэг, ур чадвар, чадамжийг” гэснийг “Эзэмшсэн мэдлэг, ур чадварыг” гэж өөрчилж, 8.1 дэх хэсгийн “суралцагч” гэсний өмнө “мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын” гэж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 8.3, 8.4, 8.5, 8.6, 8.7 дахь хэсгийг нэмэх:

“8.3.Мэргэжлийн сургалтын байгууллагын төгсөгчийн чадамжийг үнэлэх, баталгаажуулах, гэрчилгээжүүлэх журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

8.4.Магадлан итгэмжлэлийг Боловсролын ерөнхий хуулийн 17.9-д заасан байгууллага мөн хуулийн 30.1.12-т заасан журмын дагуу хэрэгжүүлнэ.

8.5.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагыг таван жил тутам магадлан итгэмжилнэ.

8.6.Боловсролын ерөнхий хуулийн 29.1.8-д заасан мэргэжлийн болон техникийн боловсролын эрэлттэй, тэргүүлэх мэргэжлийн хөтөлбөрийг заавал магадлан итгэмжилнэ.

8.7.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага Боловсролын ерөнхий хуулийн 40.7-д

заасны дагуу дотоод чанарын баталгаажуулалтыг хэрэгжүүлнэ.” Санал гаргасан ажлын хэсэг.

Хүний өмнөх гэж энэ томъёолол нь юу вэ. Засвар орж байгаа юм байна. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 77,8 хуваарийн санал дэмжигдлээ.

7.Төслийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн “түвшинтэй” гэснийг “ангилалтай” гэж, 9.14 дэх хэсгийн “дадлагын баазад” гэснийг “чадамжийн төв, дадлагын баазад” гэж, 9.15 дахь хэсгийн “төв, бааз, аж ахуй” гэснийг “чадамжийн төв, дадлагын бааз, туслах аж ахуй” гэж өөрчилж, 9.12, 9.13 дахь хэсгийг нэгтгэн доор дурдсан агуулгатай 9.12 дахь хэсэг болгон өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 9.17 дахь хэсэг нэмэх:

“9.12.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага харьяалалдаа чадамжийн төв, салбар дундын дадлагын бааз, гарааны компани, бизнес инкубатор төв, туслах аж ахуйтай байж болно.

9.17.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага дотуур байртай байж болно. Дотуур байрын орчин, үйлчилгээний стандарт, техникийн зохицуулалтыг Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуульд заасны дагуу баталж мөрдөнө.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

Гэхдээ түрүүн бас бид нар ажлын хэсэг дээр ярьсан Дээд боловсролын хуультайгаа бас нийцүүлж найруулгыг нь засах ийм найруулан засвар хийх шаардлага үүсэж байна гэдгийг манай дэд ажлын хэсэг анхаараарай.

8.Төслийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.2 дахь заалтын “чанартай” гэснийг

“Боловсролын ерөнхий хуулийн 30.1.31-д заасан журмын дагуу” гэж, 10.1.3 дахь заалтын “байгууллагаар дамжуулан” гэснийг “энэ хуулийн 9.12-т заасан байгууллагаар дамжуулан” гэж, 10.1.8 дахь заалтын “гэрээ хэлэлцээр байгуулах” гэснийг “хамтран ажиллах” гэж, 10.1.9 дэх заалтын “туслах /дэмжлэг үзүүлэх/” гэснийг “дэмжлэг үзүүлэх” гэж өөрчилж, 10.1.3 дахь заалтын “судалгаа хийх” гэсний дараа “зөвлөн туслах” гэж, 10.1.10 дахь заалтын “хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлагад нийцсэн” гэсний дараа “байгаль орчинд ээлтэй, жендэрийн мэдрэмжтэй, хүртээмжтэй” гэж /цаашид тохиолдол бүрд/ нэмж, 10.1.4 дэх заалтыг төслөөс хасаж, 10.1.5 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, төсөлд 10.1.12 дахь заалт нэмэх:

“10.1.5.эзэмшсэн мэдлэг, ур чадварын үнэлгээг түншлэгч талтай хамтран зохион байгуулах;

10.1.12.түншлэлийг хэрэгжүүлэх.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

9.Төслийн 11 дүгээр зүйлийн 11.3 дахь хэсгийн “63.1, 63.2, 63.3 дахь заалтад” гэснийг “63 дугаар зүйлд заасныг” гэж өөрчилж, төслөөс 11.6 дахь хэсгийн “хяналт тавьж,” гэснийг хасах. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 66,7 хувиар дэмжигдлээ.

10.Төслийн 12 дугаар зүйлийн 12.3, 12.5, 12.6 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, доор дурдсан агуулгатай 12.9 дэх хэсэг нэмэх:

“12.9.Дээд боловсролын тухай хуулийн 5.8-д заасан шаталсан сургалттай хөгжмийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын элсэгчид энэ хуулийн 12.1, 12.2 дахь хэсэг хамаарахгүй.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ .

11.Төслийн 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх хэсгийн “хөтөлбөрийг эзэмшсэн иргэнд” гэснийг “байгууллагыг төгсөгчид” гэж, 13.2 дахь хэсгийн “Иргэний албан бус боловсрол, амьдралын орчинд суралцаж эзэмшсэн чадамжийг” гэснийг “эзэмшсэн мэдлэг, ур чадварыг” гэж, мөн хэсгийн “13.1.1, 13.1.2” гэснийг “13.1” гэж өөрчлөх. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

12.Төслийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2 дахь хэсгийн “5” гэснийг “3” гэж, 14.3 дахь хэсгийн “дээд түвшний чадамжтай” гэснийг “өндөр ур чадвартай” гэж, 14.2, 14.3 дахь хэсгийн “багшлах эрхтэй” гэснийг “багшлах эрхийн гэрчилгээтэй” гэж өөрчилж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 14.4 дэх хэсэг нэмэх:

“14.4.Багшийн мэдлэг, ур чадварын үнэлгээг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, мэргэжлийн холбоо, ажил олгогч, сургалтын байгууллагатай хамтран дөрвөн жил тутам зохион байгуулна.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

13.Төслийн 16 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 16.1.3 дахь заалт нэмэх:

“16.1.3.мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн захирал, сургалтын менежер, нийгмийн ажилтан, дотуур байрын багш, арга зүйч, номын санч, эмч, хоол зүйч, тогооч, сэтгэл зүйч, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн мэргэжилтэнд эхний тав дахь жил болон дараагийн гурав дахь жил тутамд нэг удаа зургаан сарын үндсэн цалинтай нь тэнцэх хэмжээний мөнгөн тэтгэмжийг ажиллаж байгаа боловсролын сургалтын байгууллагаас олгох.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

14.Төслийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.1 дэх заалтын "хангагдсан" гэсний дараа "байгаль орчинд ээлтэй, жендэрийн мэдрэмжтэй, хүртээмжтэй" гэж, 17.2.1 дэх заалтын "сургалтын байгууллагын" гэсний өмнө "үйлдвэрлэлийн болон" гэж нэмж, 17.1.6 дахь заалтын "11.4" гэснийг "11.3" гэж, 17.2.5 дахь заалтын "явцад" гэснийг "үед" гэж өөрчилж, 17.2.1 дэх заалтын "байгууллагын" гэснийг, 17.2.3 дахь заалтыг төслөөс тус тус хасаж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 17.3, 17.4 дэх хэсэг нэмэх:

"17.3.Суралцагч элссэн хөтөлбөрөөр суралцах хугацаандаа тухайн чиглэлийн мэргэжлийн бусад хөтөлбөрт суралцаж, хос мэргэжил эзэмшиж болно.

17.4.Суралцагч энэ хуулийн 17.3-т заасан ижил чиглэлийн мэргэжлийн хөтөлбөрт хамрагдах тохиолдолд сургалтын төлбөр төлөх бөгөөд тэтгэлгийг давхардуулан олгохгүй." Санал гаргасан ажлын хэсэг Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

15.Төслийн 19 дүгээр зүйлийн 19.2.1 дэх заалтын "боловсруулахад оролцох" гэсний дараа "санал болгох" гэж, 19.3.6 дахь заалтын "дадлага сургалтыг" гэсний дараа "байгаль орчинд ээлтэй, жендэрийн мэдрэмжтэй, хүртээмжтэй" гэж нэмж, 19.3.7 дахь заалтын "дадлагажуулагч багшаар" гэснийг "дадлагажуулагчаар" гэж өөрчилж, 19.3.13 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 19.4, 19.5, 19.6 дахь хэсэг нэмэх:

"19.3.13.дагалдан суралцагчид Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 63 дугаар зүйлд заасны дагуу цалин хөлс олгох.

19.4.Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн 15.1.4, 15.1.5, 15.1.6, 15.1.9-д заасан зардал, дэмжлэг, хандивыг албан татвар ногдох орлогоос хасагдах зардалд тооцуулж болно.

19.5.Аж ахуйн нэгж, байгууллага нь эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний онцлогоос хамааран мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих санд энэ хуулийн 22.1-д заасан Зөвлөлийн тогтоосон хувь хэмжээгээр санхүүгийн дэмжлэг үзүүлнэ.

19.6.Хосмог сургалт зохион байгуулсан тохиолдолд ажил олгогчоос болон ажилтнаас төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэлийг Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 63.3-т заасны дагуу Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас төлнө." Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

16.Төслийн 20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсэг, 20.2.1 дэх заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 20.2.4 дэх заалт нэмэх:

"20.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын мэдээллийн санг Боловсролын ерөнхий хуулийн 48.9-д заасан журмын дагуу бүрдүүлж, ажиллуулна.

20.2.1.хөдөлмөрийн зах зээл дэх ур чадварын эрэлт, нийлүүлэлт, төгсөгчийн хөдөлмөр эрхлэлт, мөшгөх судалгаа, ажил олгогчийн сэтгэл ханамжийн судалгааны мэдээлэл;

20.2.4.мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын, чадамжийн болон үнэлгээний мэдээлэл." Санал гаргасан ажлын хэсэг. Мөшгөх судалгаа гэж юу юм бэ. Энэ томъёолол нь зөв үү. Мөшгөх судалгаа ингэж байгаа юм уу. Мөшгөх гэдэг чинь яг юу гэсэн үг юм бэ. Энийг тайлбарлаад өгөөч. Энэ ажлын хэсэг дээр би байгаагүй учраас мэдэхгүй байна. Энх-Амгалан сайд.

Л.Энх-Амгалан: Энэ бол нөгөө төгсөгчдөө ажлын байртай болгож чадаж байна уу, чадахгүй байна уу гэдгийг л бид нар мөшгөө гэж байгаа юм.

Тэгээд энэ цаашидаа их, дээд сургуулиудын үзүүлэлтүүд, мэргэжлийн боловсролын үзүүлэлтүүдийн нэг гол нь төгсөгчид нь шууд төгсөөд хэдэн хувь нь ажлын байртай болж байна, хэдэн хувь нь ажлын байртай болж чадахгүй байна, яагаад ажлын байртай болж чадахгүй байна гэдэг энэ судалгааг байнга хийж байж цаашидаа хөтөлбөртэй, индекстэй өөрчлөлт хийх ийм манай салбарт ингээд тогтчихсон нэр томъёо. Хөдөлмөрийн яам дээр ч гэсэн ингээж явдаг. Боловсролын яам дээр ч гэсэн ингээж явдаг. Ийм л юм байгаа юм.

Г.Мөнхцэцэг: Хуульдаа ингээж нэр томъёолоод ингээд ирчихсэн бас тэгэхдээ үгийн хувьд сонголтын хувьд ямар юм бэ дээ. Англиар нь юу гэж байгаа юм. Мөшигөх гэдэг нь бас яг буухаараа мөрдөн мөшигөх гээд л яг л ингээж хуульдаа байдаг юм уу. Томъёолол нь үгийн хувьд сонголтын хувьд миний хувьд буухгүй л байгаад байна. Зүгээр яг ингээд энэ нэр томъёололдоо ингээд багтаад явчихсан л бол өөрчлөх боломжгүй юм байна. Олон хуульд ийм заалт байгаа юу. Санал гаргасан ажлын хэсэг Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

17.Төслийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“21.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын удирдлага нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.1-т заасан удирдлагын тогтолцооноос бүрдэнэ.” Санал гаргасан ажлын хэсэг Санал хураалт. Аубакир гишүүн санал хураалтад гүйцэд оролцоно гэж энэ дээр бичсэн байна л даа. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

18.Төслийн 22 дугаар зүйлийн "Үндэсний зөвлөл" гэснийг "Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын зөвлөл" гэж, 22.1 дэх хэсгийн "Үндэсний зөвлөл" гэснийг "мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын зөвлөл /цаашид "зөвлөл" гэх/" гэж, 22.2 дахь

хэсгийн "төрийн захиргааны байгууллага" гэснийг "төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, мөн хэсгийн "бүрдэнэ" гэснийг "бүрдсэн нийт 15 гишүүнтэй байна" гэж, 22.3, 22.5 дахь хэсгийн "Засгийн газар" гэснийг "Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.4-т заасан Үндэсний зөвлөл" гэж, 22.6 дахь хэсгийн "Засгийн газарт" гэснийг "Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.4-т заасан Үндэсний зөвлөлд" гэж өөрчилж, төслийн 22.9.5 дахь заалтын "засгийн" гэсний дараа "эрэлттэй болон" гэж нэмж, 22.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“22.4.Зөвлөлийн даргыг гишүүдийн олонхын саналаар томилогдсон этгээд хэрэгжүүлнэ.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

19.Төслийн 23 дугаар зүйлийн 23.1.8 дахь заалтын “их сургууль, дээд сургуулийн” гэснийг “дээд боловсролын сургалтын байгууллагын” гэж өөрчилж, 23.1.4, 24.1.7 дахь заалтын “тусгай” гэснийг, 23.1.8 дахь заалтын “энгийн” гэснийг, мөн зүйлийн 23.1.9 дэх заалтыг хасаж, доор дурдсан агуулгатай 23.1.10 дахь заалт нэмэх:

“23.1.10.төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын захирлыг сонгон шалгаруулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батлах.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал нь 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

20.Төслийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсгийн “хүрээнд” гэсний дараа “Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна” гэж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 24.1.7, 24.1.8 дахь заалт, 24.2 дахь хэсэг нэмэх.

“24.1.7.багш, ажилтны мэргэжлийн хөгжлийн үйл ажиллагааг

түншлэгч талуудтай хамтран зохион байгуулах;

24.1.8.багш, ажилтны мэргэжлийн зэрэг олгох, ахиулах, сунгах.

24.2.Энэ хуулийн 24.1.7-д заасан чиг үүргийг Засгийн газрын тухай хуулийн 19.1-д заасан байгууллагаар гэрээний үндсэн дээр гүйцэтгүүлж болно.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 66,7 хувиар дэмжигдлээ. Адьяасүрэн гишүүнээс юу ороогүй байх шиг байна.

21.Төслийн 25 дугаар зүйлийн “25.2.1-25.2.10” дахь заалтын дугаарлалтыг “25.1.1-25.1.10” гэж өөрчилж, мөн зүйлийн, 25.2.9 дэх заалтыг хасах. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

22.Төслийн 26 дугаар зүйлийн 26.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчилж, төсөлд 26.5.3, 26.5.4, 26.5.5, 26.5.6 дахь заалт, 26.7 дахь хэсэг нэмэх:

“26.4.Удирдах зөвлөл нь нийт арван нэгэн гишүүнтэй байх бөгөөд төрийн захиргааны төв байгууллагаас гурав, нутгийн захиргааны байгууллагаас гурав, тухайн сургалтын байгууллагын хамт олныг төлөөлөх нэг, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг төлөөлөх гурав, суралцагчийн нэг төлөөллөөс бүрдэнэ. Удирдах зөвлөлийн бүрэн эрхийн хугацаа дөрвөн жил байна.

26.5.3.мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын тухайн жилийн төсвийн төслийг хэлэлцэх, гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилтийн хуваарилалтыг батлах, үр дүн, чанар, гүйцэтгэлд хяналт тавих;

26.5.4.төсвийн хязгаарт нийцүүлэн мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын зохион байгуулалтын бүтэц, орон тооны дээд хязгаар, цалингийн санг тогтоох;

26.5.5.төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын захирлыг энэ хуулийн 23.1.10-т заасан журмын дагуу сонгон шалгаруулж, томилох, хууль тогтоомжид заасан үндэслэлээр чөлөөлөх;

26.5.6.боловсролын сургалтын байгууллагын захиралтай байгуулсан гэрээг дүгнэх.

26.7.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн удирдах зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн томилно.” Санал гаргасан ажлын хэсэг Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

23.Төслийн 27 дугаар зүйлийн 27.2.1 дэх заалтын “бакалавр” гэснийг “магистр” гэж, 27.2.2 дахь заалтын “мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага” гэснийг “боловсролын сургалтын байгууллага” гэж, “10-аас” гэснийг “5-аас” гэж, “сургалтын менежер, арга зүйч, тэнхимийн эрхлэгчээр 4-өөс” гэснийг “удирдах албан тушаалд гурваас” гэж өөрчилж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 27.5.12, 27.5.13, 27.5.14 дэх заалт нэмэх:

“27.5.12.гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилт, үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлогоос багш, ажилтныг урамшуулах, нийгмийн баталгааг хангах боломж, нөхцөлийг бүрдүүлэх;

27.5.13.Боловсролын ерөнхий хуулийн 12.9-д заасны дагуу багшийн мэргэжлийн хөгжлийн үйл ажиллагааг зохион байгуулах;

27.5.14.Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн 26.2-т заасны дагуу батлагдсан төсвийн 0.5 хувиас доошгүй хэмжээний хөрөнгийг хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн

болон үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлого, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд зарцуулах.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 66,7 хувиар дэмжигдлээ.

24.Төслийн 28 дугаар зүйлийн 28.5 дахь хэсгийг төслөөс хасах. Санал гаргасан ажлын хэсэг.Санал хураалт. Энэ санал 66,7 хувиар дэмжигдлээ.

25.Төслийн 29 дүгээр зүйлийн 29.3.1 дэх заалтын “Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сан” гэснийг “Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас хуваарилсан хөрөнгө” гэж, 29.4.1 дэх заалтын “төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн, техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын” гэснийг “өмчийн хэлбэр үл харгалзан мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын” гэж өөрчилж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 29.3.3, 29.3.4 дэх заалт нэмэх:

“29.3.3.төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын өөрийн болон туслах үйл ажиллагааны орлогын тодорхой хувь;

29.3.4.энэ хуулийн 19.4-т заасны дагуу төвлөрүүлсэн хөрөнгө.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

26.Төслийн 33 дугаар зүйлийг төслөөс хасах. Шууд байгаа юм уу.

27.Хуулийн төслийн хамт өргөн мэдүүлсэн Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг төсөл санаачлагчид буцаах. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Энэ санал 77,8 хувиар дэмжигдлээ.

Түр завсарлага. Материал хэвлэгдээд иртэл гишүүд түр завсарлаж

байя. 3 дугаар асуудал 30 гаруй санал хураалттай байгаа.

Хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийг танилцуулаад санал хураалт явуулж явуулж байя.

1.Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай:

Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 2 дугаар зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 3 дугаар зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр нь хэлэлцэж дууслаа.

2.Багийн хөгжлийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай:

Багийн хөгжлийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйл дээр санал, асуулттай гишүүн байна уу. Алга байна.

Багийн хөгжлийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 2 дугаар зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Багийн хөгжлийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 3 дугаар зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Багийн хөгжлийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр нь хэлэлцэж дууслаа.

3.Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай:

Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйл дээр санал, асуулттай гишүүн байна уу. Алга байна.

Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 2 дугаар зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр нь хэлэлцэж дууслаа.

4.Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай:

Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 2 дугаар зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн 3 дугаар зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр нь хэлэлцэж дууслаа.

5.Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хууль хүчингүй болгосонд тооцох тухай:

Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай хуулийн төслийн 2 дугаар зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр нь хэлэлцэж дууслаа.

6.Хөдөлмөрийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай:

Хөдөлмөрийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Хөдөлмөрийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн 2 дугаар зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Хөдөлмөрийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр нь хэлэлцэж дууслаа.

7.Хөдөлмөрийн эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай:

Хөдөлмөрийн эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Хөдөлмөрийн эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 2 дугаар зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 3 дугаар зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 4 дүгээр зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр нь хэлэлцэж дууслаа.

8.Хөгжлийн бэрхиээлтэй хүний эрхийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай:

Хөгжлийн бэрхиээлтэй хүний эрхийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Хөгжлийн бэрхиээлтэй хүний эрхийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 2 дугаар зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Хөгжлийн бэрхиээлтэй хүний эрхийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 3 дугаар зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Хөгжлийн бэрхиээлтэй хүний эрхийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 4 дүгээр зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Алга байна.

Хөгжлийн бэрхиээлтэй хүний эрхийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр нь хэлэлцэж дууслаа.

Боловсролын эрх хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Дээд боловсролын тухай, судалгааны их сургуулийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн нэмэлт өөрчлөлтөөр санал хураалт байгаа. Хэлэлцэх асуудлын 2 дугаарт байсныг 3 дугаарт болгож өөрчилсөн.

3 дугаар асуудалдаа оръё. 2 дугаар асуудлаар санал хураалт явуулж дууссан. Байнгын хорооны санал, дүгнэлтийг чуулганы нэгдсэн хуралдаанд Улсын Их Хурлын гишүүн Жаргалмаа танилцуулчих уу. Жаргалмаа гишүүн танилцуулна.

3 дугаар асуудалдаа оръё.

16.23 цаг.